

ЮРИДИЧНА ОСВІТА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Кернякевич-Танасійчук Юлія Володимирівна,
докторка юридичних наук, доцентка,
завідувачка кафедри судочинства

Світова пандемія коронавірусу 2020–2021 років вплинула на всі без винятку сфери суспільного життя, у тому числі на сферу освіти та науки, посиливши тенденцію до використання технологій дистанційного навчання, зокрема у процесі здобуття вищої освіти.

Правова основа організації та здійснення дистанційного навчання в Україні була закладена у Положенні про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 21 січня 2004 року № 40, та передбачена у Положенні про дистанційне навчання, яке затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 25 квітня 2013 року № 466.

З моменту затвердження Положення про дистанційне навчання у 2004 році практично у кожному вищому навчальному закладі на теренах України розпочався процес запровадження елементів дистанційного навчання поруч вже з традиційними формами навчання – денною та заочною.

Так у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» було створено Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності, а також університетський сайт дистанційного навчання – <https://d-learn.pnu.edu.ua>. На цей сайт викладачами-лекторами завантажувався лекційний матеріал з навчальних дисциплін, словники, індивідуальні завдання, завдання для тестового контролю знань, ресурси з науковими статтями тощо.

Раніше університетський сайт дистанційного навчання використовувався переважно студентами заочної форми навчання та викладачами для проведення проміжного чи підсумкового контролю знань. З моменту запровадження карантину у березні 2020 року, який триває і нині, університетський сайт дистанційного навчання отримав «друге дихання», зусиллями викладачів він постійно наповнюється оновленими матеріалами і активно використовується як студентами заочної, так і денної форми навчання.

Крім того, викладачами використовуються такі платформи дистанційної освіти як ClassDojo, Google Classroom, Classtime тощо. Зі студентами також можна спілкуватися через Viber, Telegram, e-mail, через соціальні мережі: Facebook, Instagram. Спробую їх охарактеризувати на основі власного досвіду викладання юридичних дисциплін за допомогою дистанційних технологій.

Webex Cisco, Meet або Zoom – використовуюю для проведення онлайн лекційних та практичних занять, індивідуальних консультацій (найбільш зручною для мене є платформа Meet, оскільки на ній не встановлено «часових лімітів» онлайн зустрічі). За допомогою названих платформ вдається організувати проведення бінарних лекційних занять разом з практичними працівниками: суддями, адвокатами тощо.

Усну складову екзамену також можна приймати на цих платформах. Наприклад, студенти IV курсу Навчально-наукового юридичного інституту влітку

2020 року здавали державний екзамен за змішаною формою: тестовий контроль студенти проходили на університетському сайті дистанційного навчання, а усна частина іспиту проходила на платформі Webex Cisco.

У процесі проведення онлайн занять я також звертаю увагу студентів на необхідності їх ознайомлення з університетським депозитарієм – <http://194.44.152.155:8080> як джерелом отримання інформації.

У Google Classroom я даю студентам домашні завдання у вигляді: розв'язання практичних завдань; формулювання відповідей на проблемні питання; виконання методичних та схематичних завдань, а також складання процесуальних документів. У Google Classroom я також проводжу контрольні роботи; тестування зручно проводити у Classtime.

Незважаючи на велику кількість позитивних характеристик дистанційного навчання (гнучкість, доступність, економія часу, розвиток навичок самоосвіти) слід також зазначити і про його негативні сторони, до яких можна віднести: 1) десоціалізацію, яка виникає у зв'язку з відсутністю соціальної взаємодії та безпосередніх контактів між студентами, між студентами та викладачем, внаслідок чого важко встановити «взаємний зв'язок»; 2) тотальну гаджетизацію, яка супроводжується практичною відсутністю рухової активності, збільшенням маси тіла, перенавантаженням органів зору, що у свою чергу призводить до суттєвих проблем зі здоров'ям, як фізичним, так і психологічним; 3) регрес навичок ділового спілкування та ораторського мистецтва, що для юристів мають важливе значення у їх подальшій професійній діяльності.

До характеристик дистанційного навчання зі знаком «мінус» відносять також наявність технічних проблем із доступом до мережі Інтернет в окремих студентів, відсутність зовнішнього контролю за процесом навчання зі сторони викладачів тощо.

З огляду на наведене вище, можна зробити висновок, що у процесі здобуття юридичної освіти, запорукою успішного навчання студентів є їх аудиторне навчання, яке дозволяє набувати професійні знання та удосконалювати навички спілкування з аудиторією. Звичайно, що окремі форми дистанційного навчання можна і потрібно використовувати, але дуже «дозовано», не порушуючи балансу між онлайн та офлайн навчанням.

Більше того, як свого часу зауважив А. Сент-Екзюпері: «Єдина справжня розкіш – це розкіш людського спілкування», а тому нічого не зможе замінити класичного аудиторного спілкування викладача зі студентами, який мотивує, зацікавлює до навчання та професійного розвитку.